

**بررسی تأثیر آموزش گروهی مهارت های ارتباطی / حل مسئله و تحلیل رفتار متقابل
بر تعارض والد- نوجوان دختران دبیرستانی منطقه جرقویه سفلی**

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی

گروه مشاوره

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره گرایش خانواده

خانم اعظم نیکبخت نصرآبادی تحت عنوان

بررسی تأثیر آموزش گروهی مهارت‌های ارتباطی / حل مسئله و تحلیل رفتار متقابل

بر نعارض والد- نوجوان دختران دبیرستانی منطقه جرقویه سفلی

در تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۵ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان‌نامه	دکتر مریم‌السادات فاتحی‌زاده	با مرتبه علمی دانشیار	امضاء
۲- استاد مشاور پایان‌نامه	دکتر عذرا اعتمادی	با مرتبه علمی استادیار	امضاء (ای)
۳- استاد داور داخل گروه	دکتر سیداحمد احمدی	با مرتبه علمی استاد	امضاء
۴- استاد داور خارج از گروه	دکتر محمدباقر کجیاف	با مرتبه علمی دانشیار	امضاء
			امضای مدیر گروه

امام صادق (ع)

نوجوانان را دریاب که این گروه در پذیرش هر خیری بیشتر شتاب می کنند

من لم یسکر المنعم من المخلوقین لم یسکر الخالق

از زحمت های بی دریغ اساتید محترم سرکار خانم دکتر مریم السادات فاتحی زاده و سرکار خانم دکتر عذرا

اعتمادی که بارها سنبالی های عالمانه شان یاریم کرده و راه را برایم هموار نمودند نهایت تشکر و امتنان را دارم.

/

/

( )

( )

( )

( )

spss

(p < /)

/

/

(p > /)

/

:

:

۱	مقدمه
۱-۱	بیان مسئله
۲-۱	اهمیت و ارزش پژوهش
۳-۱	اهداف پژوهش
۴-۱	فرضیه‌ها
۵-۱	تعریف اصطلاحات
۱-۵-۱	تعارض والد-نوجوان
۲-۵-۱	مهارت‌های ارتباطی/حل مسئله
۳-۵-۱	تحلیل رفتار متقابل

:

۱۳	مقدمه
۱-۲	نوجوانی
۱-۱-۲	تعریف نوجوانی
۲-۱-۲	دوران بلوغ
۳-۱-۲	انواع بلوغ
۴-۱-۲	تحولات شناختی در دوره‌ی نوجوانی
۵-۱-۲	تحولات هیجانی در دوران نوجوانی
۶-۱-۲	شکل‌گیری هویت در دوران نوجوانی
۷-۱-۲	نقش همسالان در دوره‌ی نوجوانی
۸-۱-۲	روابط والدین و فرزندان و ایجاد خودمختاری
۹-۱-۲	تأثیر بلوغ در روابط خانوادگی
۱۰-۱-۲	انواع نگرش‌های والدین نسبت به نوجوان
۱۱-۱-۲	الگوهای تعامل والد-فرزند
۱۲-۱-۲	نزدیکی نوجوانان با والدین
۱۳-۱-۲	بهم‌پیوستگی والد-نوجوان

۳۳	..... ۲-۲ تعارض
۳۳	..... ۱-۲-۲ تعریف تعارض
۳۳	..... ۲-۲-۲ تعارض در خانواده
۳۴	..... ۳-۲-۲ تعارض والد- نوجوان
۳۵	..... ۴-۲-۲ علل تعارض
۳۹	..... ۵-۲-۲ فراوانی و شیوع تعارض
۴۰	..... ۶-۲-۲ مراحل بروز تعارض
۴۲	..... ۷-۲-۲ تاثیر تعارض
۴۵	..... ۱-۷-۲-۲ تعارض و بزهکاری
۴۶	..... ۸-۲-۲ موضوعات و زمینه‌های تعارض والدین و نوجوانان
۴۹	..... ۹-۲-۲ جنسیت و تعارض
۵۲	..... ۱۰-۲-۲ رابطه بین سبک‌ها و استراتژی‌های تعارض نوجوانان
۵۳	..... ۳-۲ مهارت‌های ارتباطی / حل مسئله
۵۳	..... ۱-۳-۲ رویکرد ارتباط / حل مسئله
۵۵	..... ۲-۳-۲ برنامه‌ی آموزش مهارت‌های ارتباطی / حل مسئله
۵۵	..... ۳-۳-۲ رویکرد شناختی- رفتاری با نوجوانان
۵۵	..... ۱-۳-۳-۲ ویژگی‌ها و مفروضه‌های رویکردهای شناختی - رفتاری
۵۷	..... ۲-۳-۳-۲ دریافت‌های شناختی ناکارآمد در تعارض والد- نوجوان
۵۸	..... ۳-۳-۳-۲ ویژگی شناختی نوجوانان
۵۹	..... ۴-۳-۳-۲ مطابقت دادن تکنیک‌های بازسازی شناختی برای نوجوانان
۶۰	..... ۴-۳-۲ مهارت‌های ارتباطی
۶۰	..... ۱-۴-۳-۲ ارتباط کلامی
۶۲	..... ۲-۴-۳-۲ ارتباط غیرکلامی
۶۴	..... ۳-۴-۳-۲ خطاهای ارتباطی
۶۴	..... ۵-۳-۲ رویکرد حل مسئله در حل تعارضات
۶۵	..... ۱-۵-۳-۲ اساس نظری و تجربی الگوی حل مسئله
۶۷	..... ۲-۵-۳-۲ الگوی حل مسئله
۶۹	..... ۳-۵-۳-۲ اجرای شیوه حل مسئله

- ۷۳ ..... ۴-۲ تحلیل رفتار متقابل
- ۷۳ ..... ۱-۴-۲ معرفی تحلیل رفتار متقابل
- ۷۳ ..... ۲-۴-۲ سه مکتب تحلیل رفتار متقابل
- ۷۴ ..... ۱-۲-۴-۲ مکتب کلاسیک
- ۷۴ ..... ۲-۲-۴-۲ مکتب تصمیم مجدد
- ۷۴ ..... ۳-۲-۴-۲ مکتب نیروگذاری روانی
- ۷۵ ..... ۳-۴-۲ ساختار شخصیت در نظریه تحلیل رفتار متقابل
- ۷۶ ..... ۱-۳-۴-۲ "والد"
- ۷۸ ..... ۲-۳-۴-۲ "کودک"
- ۷۹ ..... ۳-۳-۴-۲ "بالغ"
- ۸۱ ..... ۴-۳-۴-۲ سرنخ‌های لفظی و جسمانی "والد، بالغ و کودک"
- ۸۲ ..... ۴-۴-۲ آسیب شناسی ساختاری
- ۸۳ ..... ۵-۴-۲ تجزیه و تحلیل مبادلات
- ۸۳ ..... ۱-۵-۴-۲ مبادلات مکمل یا متمم
- ۸۴ ..... ۲-۵-۴-۲ مبادله متقاطع
- ۸۴ ..... ۳-۵-۴-۲ مبادلات نهانی یا پیچیده
- ۸۵ ..... ۶-۴-۲ نوازش
- ۸۷ ..... ۷-۴-۲ شیوه‌های سازماندهی به زمان
- ۸۷ ..... ۱-۷-۴-۲ انزوا
- ۸۷ ..... ۲-۷-۴-۲ مراسم و مناسک
- ۸۸ ..... ۳-۷-۴-۲ وقت گذرانی
- ۸۹ ..... ۴-۷-۴-۲ فعالیتها
- ۹۰ ..... ۵-۷-۴-۲ بازیهای روانی
- ۹۱ ..... ۶-۷-۴-۲ صمیمیت
- ۹۲ ..... ۸-۴-۲ ماهیت و تعریف پیش نویس زندگی
- ۹۲ ..... ۱-۸-۴-۲ ریشه‌های پیش نویس
- ۹۲ ..... ۲-۸-۴-۲ انواع پیش نویس
- ۹۴ ..... ۹-۴-۲ وضعیت‌ها یا نگرش‌های زندگی

- ۹۵-۴-۱۰ والد- بالغ- کودک" و دوره‌ی بلوغ.....
- ۹۷-۵-۲ پیشینه پژوهشی.....
- ۹۷-۵-۲ تحقیقات صورت گرفته در زمینه تعارض والد- نوجوان و مهارت‌های ارتباطی/ حل مسئله در داخل کشور.....
- ۹۷-۵-۲ نتایج پژوهش‌های انجام شده در زمینه تعارض والد- نوجوان و مهارت‌های ارتباطی/ حل مسئله در خارج از کشور.....
- ۱۰۰-۵-۲ نتایج حاصل از پژوهش‌های انجام شده در زمینه تحلیل رفتار متقابل در داخل کشور.....
- ۱۰۳-۵-۲ نتایج پژوهش‌های انجام شده در زمینه تحلیل رفتار متقابل در خارج کشور.....
- ۱۰۵-۵-۲ خلاصه فصل دوم.....
- ۱۰۷.....
- :
- ۱۰۹-۱-۳ طرح پژوهش.....
- ۱۱۰-۲-۳ جامعه آماری.....
- ۱۱۰-۳-۳ نمونه آماری و روش نمونه‌گیری.....
- ۱۱۱-۴-۳ ابزار پژوهش.....
- ۱۱۳-۵-۳ شیوه اجرا.....
- ۱۱۵-۶-۳ روش تحلیل داده‌ها.....
- :
- ۱۱۶-۱-۴ یافته‌های پژوهش.....
- ۱۱۶-۴-۱-۱ فرضیه اول: آموزش گروهی مهارت‌های ارتباطی/ حل مسئله بر ابعاد تاکتیک‌های تعارض والد- نوجوان دختران دبیرستانی تأثیر دارد.....
- ۱۱۶-۴-۱-۲ فرضیه دوم: آموزش گروهی مهارت‌های ارتباطی/ حل مسئله بر کاهش میزان تعارض والد- نوجوان دختران دبیرستانی تأثیر دارد.....
- ۱۲۰-۴-۱-۳ فرضیه سوم: آموزش مهارت‌های ارتباطی/ حل مسئله بر بهبود نگرش نسبت به پدر و مادر دختران دبیرستانی تأثیر دارد.....
- ۱۲۲-۴-۱-۴ فرضیه چهارم: آموزش گروهی تحلیل رفتار متقابل بر ابعاد تاکتیک‌های تعارض والد- نوجوان دختران دبیرستانی تأثیر دارد.....
- ۱۲۵-۴-۱-۵ فرضیه پنجم: آموزش گروهی تحلیل رفتار متقابل بر کاهش میزان تعارض والد- نوجوان دختران دبیرستانی تأثیر دارد.....
- ۱۲۵.....

۶-۱-۴ فرضیه ششم: آموزش گروهی تحلیل رفتار متقابل بر بهبود نگرش نسبت به پدر و مادر دختران دبیرستانی تأثیر دارد.	۱۲۵
۷-۱-۴ فرضیه هفتم: تأثیر آموزش گروهی مهارت‌های ارتباطی / حل مسئله و تحلیل رفتار متقابل بر ابعاد تاکتیک‌های تعارض والد-نوجوان دختران دبیرستانی متفاوت است.	۱۲۵
۸-۱-۴ فرضیه هشتم: تأثیر آموزش گروهی مهارت‌های ارتباطی / حل مسئله و تحلیل رفتار متقابل بر کاهش میزان تعارض والد-نوجوان دختران دبیرستانی متفاوت است.	۱۲۸
۹-۱-۴ فرضیه نهم: تأثیر آموزش گروهی مهارت‌های ارتباطی / حل مسئله و تحلیل رفتار متقابل بر بهبود نگرش نسبت به پدر و مادر دختران دبیرستانی متفاوت است.	۱۲۹
۲-۴ یافته‌های کیفی.....	۱۳۰
:	
۱-۵ خلاصه طرح پژوهش.....	۱۳۲
۲-۵ بحث در یافته‌های پژوهشی.....	۱۳۳
۳-۵ اعتبار پژوهش.....	۱۴۲
۴-۵ محدودیت‌های تحقیق.....	۱۴۳
۵-۵ پیشنهادات تحقیق.....	۱۴۳
پیوست ۱.....	۱۴۵
پیوست ۲.....	۱۴۶
پیوست ۳.....	۱۴۸
پیوست ۴.....	۱۵۰
پیوست ۵.....	۱۵۲
پیوست ۶.....	۱۶۱
منابع و مآخذ.....	۱۶۸

شکل ۱-۲ ساختار شخصیت انسان ۷۵

جدول ۱-۲ الگوی تعامل والد- فرزند	۲۸
جدول ۱-۳ دیاگرام طرح پژوهش	۱۰۹
جدول ۲-۳ مشخصات جمعیت شناختی نمونه شامل تحصیلات پدر، تحصیلات مادر	۱۱۰
جدول ۳-۳ مشخصات جمعیت شناختی نمونه شامل شغل پدر، شغل مادر	۱۱۰
جدول ۴-۳ محتوای جلسات آموزشی تحلیل رفتار متقابل	۱۱۴
جدول ۵-۳ محتوای جلسات آموزشی مهارت‌های ارتباطی/ حل مسئله	۱۱۵
جدول ۱-۴ یافته‌های توصیفی نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون گروه‌های آزمایش و کنترل در پرسشنامه تاکتیک‌های تعارض (فرم مادر) به تفکیک خرده مقیاس‌ها	۱۱۷
جدول ۲-۴ نتایج آزمون لوین درمورد پیش فرضهای تساوی واریانس‌ها در خرده مقیاس‌های تاکتیک‌های تعارض (فرم مادر)	۱۱۷
جدول ۳-۴ نتایج تحلیل کواریانس نمرات پرسشنامه تاکتیک‌های تعارض (فرم مادر) در دو گروه آزمایش و کنترل در پس‌آزمون	۱۱۸
جدول ۴-۴ یافته‌های توصیفی نمرات پیش‌آزمون و و پس‌آزمون گروه‌های آزمایش و کنترل در پرسشنامه تاکتیک‌های تعارض (فرم پدر) به تفکیک خرده مقیاس‌ها	۱۱۸
جدول ۵-۴ نتایج آزمون لوین درمورد پیش فرضهای تساوی واریانس‌ها در خرده مقیاس‌های تاکتیک‌های تعارض (فرم پدر)	۱۱۹
جدول ۶-۴ نتایج تحلیل کواریانس نمرات پرسشنامه تاکتیک‌های تعارض (فرم پدر) در دو گروه آزمایش و کنترل در پس‌آزمون	۱۱۹
جدول ۷-۴ میانگین و انحراف معیار نمرات آزمون محقق ساخته (فرم مادر) را در پیش‌آزمون و پس‌آزمون	۱۲۰
جدول ۸-۴ نتایج آزمون لوین درمورد پیش فرضهای تساوی واریانس‌ها در آزمون محقق ساخته (فرم مادر) در پیش‌آزمون	۱۲۰
جدول ۹-۴ نتایج تحلیل کواریانس نمرات در آزمون محقق ساخته در دو گروه آزمایش و کنترل در پس‌آزمون (فرم مادر)	۱۲۰
جدول ۱۰-۴ میانگین و انحراف معیار نمرات آزمون محقق ساخته تعارض (فرم پدر) در پیش‌آزمون و پس‌آزمون	۱۲۱

جدول ۴-۱۱ نتایج آزمون لوین در مورد پیش فرضهای تساوی واریانس‌ها در آزمون محقق ساخته	
تعارض (فرم پدر) در پیش‌آزمون.....	۱۲۱
جدول ۴-۱۲ نتایج تحلیل کواریانس نمرات در آزمون محقق ساخته تعارض (فرم پدر) در دو گروه	
آزمایش و کنترل در پس‌آزمون.....	۱۲۲
جدول ۴-۱۳ میانگین و انحراف معیار نمرات پرسشنامه نگرش فرزند نسبت به مادر در پیش‌آزمون و	
پس‌آزمون.....	۱۲۲
جدول ۴-۱۴ نتایج آزمون لوین در مورد پیش فرضهای تساوی واریانس‌ها در پرسشنامه نگرش فرزند	
نسبت به مادر در پیش‌آزمون.....	۱۲۳
جدول ۴-۱۵ نتایج تحلیل کواریانس نمرات پرسشنامه نگرش فرزند نسبت به مادر در دو گروه آزمایش	
و کنترل در پس‌آزمون.....	۱۲۳
جدول ۴-۱۶ میانگین و انحراف معیار نمرات پرسشنامه نگرش فرزند نسبت به پدر پیش‌آزمون و پس	
آزمون.....	۱۲۴
جدول ۴-۱۷ نتایج آزمون لوین در مورد پیش فرضهای تساوی واریانس‌ها در پرسشنامه نگرش فرزند	
نسبت به مادر در پیش‌آزمون.....	۱۲۴
جدول ۴-۱۸ نتایج تحلیل کواریانس نمرات پرسشنامه نگرش فرزند نسبت به پدر در دو گروه آزمایش	
و کنترل در پس‌آزمون.....	۱۲۴
جدول ۴-۱۹ مقایسه‌های زوجی گروه‌های آزمایش و کنترل در خرده مقیاس‌های تاکتیک‌های تعارض	
(فرم مادر).....	۱۲۶
جدول ۴-۲۰ مقایسه‌های زوجی گروه‌های آزمایش و کنترل در خرده مقیاس‌های تاکتیک‌های تعارض	
(فرم پدر).....	۱۲۷
جدول ۴-۲۱ مقایسه‌های زوجی گروه‌های آزمایش و کنترل در آزمون محقق ساخته تعارض (فرم	
مادر).....	۱۲۸
جدول ۴-۲۲ مقایسه‌های زوجی گروه‌های آزمایش و کنترل در آزمون محقق ساخته تعارض (فرم پدر)	
.....	۱۲۸
جدول ۴-۲۳ مقایسه‌های زوجی گروه‌های آزمایش و کنترل در پرسشنامه نگرش فرزند نسبت به	
مادر.....	۱۲۹
جدول ۴-۲۴ مقایسه‌های زوجی گروه‌های آزمایش و کنترل در پرسشنامه نگرش فرزند نسبت به	
پدر.....	۱۳۰

)

(

-
- 1-adolescence
  - 2-adolescent
  - 3-Independence
  - 4-Autonomy

)

.( )

.(

)

(

-

"

"

.( )

.( )

.( )

-
- 1-Sherman & Dumlao
  - 2-Ozmet & Bayoglu
  - 3-Parent – adolescent conflict
  - 4-Burke
  - 5-Minuchin

( )

)
(

( )

( )

-
- 1-Hall
  - 2-Barkly
  - 3-Edwards & Robin
  - 4-Semetana & Gaines
  - 5-Gerbus
  - 6-Yaun & Semetana
  - 7-Erlondson
  - 8-Hill
  - 9-Holmbeck
  - 10-Marlow
  - 11-Green & Lynch

( )

:

( )

( )

( )

( )

( )

/

/

(

(

(

)

.(

-
- 1-Robin & Foster
  - 2-Barkly
  - 3- D'Zurrilla and Goldfried
  - 4-Spivak
  - 5-Platt & Shure
  - 6-Robin & Foster
  - 7-Burk

.( ) .

.( )

: .( )

(

(

:

(

(

(

(

(

( )

)

.(

1- Zarb
2 - Andrew & Daniel
3 -D'Zurrilla and Goldfried

.( )

)
( ) ( ) ( ) .(

.( )

/

/